

5. Чаговський М. Краєзнавці обговорюють історію козацтва на Могилівщині. // Слово Придністров'я. – 2003, 23 березня.
6. Чаговський М, Забуттю не підлягає. // Слово Придністров'я. – 2003, 8 листопада
7. Бойта А. М., Ткачук Ю. В. Мартеролог Могилівщини. Книга пам'яті жертв політичних репресій на Могилівщині (20-50 рр. ХХ ст.). – КП «Мог.-Под. друкарня». – Могилів-Подільський, 2008. – 172 с.
8. Бойта А. З когорти нескорених. // Друга Могилів-Подільська краєзнавча конференція. – Могилів-Подільський, Кам'янець-Подільський: Оіум, 2006. - С. 213-217.
9. Бойта А. Брати Фолянди на Могилівщині. // Третя Могилів-Подільська науково-краєзнавча конференція. – Могилів-Подільський, Кам'янець-Подільський: Оіум, 2009, - С. 402-412.
10. Чаговський М. Краєзнавці обговорюють історію козацтва на Могилівщині. // Слово Придністров'я. – 2003, 23 березня.
11. Бойта А. Живи, мій краю, у віках живи. // Слово Придністров'я. – 2018, 16 березня.
12. Районні сільські спортивні ігри. // Слово Придністров'я. – 2017, 15 березня.
13. Бойта А. Дух Старицького витає в Кричанівці. // Слово Придністров'я. – 2015, 1 травня.
14. М. Малютяк, А. Бойта Життя прожить... - Вінниця, ТОВ «ТВОРИ», 2019р. - 380 с.
15. Бойта А. Село Кричанівка Могилів-Подільського повіту в роки Першої світової війни. // Четверта Могилів-Подільська науково-краєзнавча конференція. – Кам'янець-Подільський: ФОП Сисин О. В., 2012. – 288 с.
16. Бойта Анатолій. Революційні події 1917 року в спогадах жителів села Кричанівка Могилів-Подільського району. // Шоста Могилів-Подільська науково-краєзнавча конференція. -Могилів-Подільський – Вінниця: ПП Балюк І. Б., 2017. – 436 с.
17. Бойта А. Отака історія у мого народу. // Слово Придністров'я. – 2017, 28 квітня.

Москвічова Юлія, Костецький Вадим **ДІЯЛЬНІСТЬ ГРОМАДСЬКИХ ОБ'ЄДНАНЬ ВІННИЧЧИНИ** **НА СУЧАСНОМУ ЕТАПІ**

Особливістю сучасної суспільно-політичної ситуації в Україні є посилення тенденції до активізації та урізноманітнення діяльності громадських об'єднань та їх впливовості на певні ситуації. Динаміка кількісного зростання та посилення впливу громадських об'єднань спостерігаються саме у суспільствах перехідного типу, де виникає велика кількість складних суспільно-політичних проблем. Особливо гостро постає питання спроможності громадських об'єднань виступати представниками інтересів дійсно громадськості, а не окремих політичних сил.

Питанню становлення громадянського суспільства в Україні присвячено доволі потужний масив наукових публікацій українських дослідників. Це праці Т. Журенюк [1], Г. Калінічевої [2], В. Кравчук [3], М. Мискіної [4], О. Семьоркіної [5], Є. Пожидаєва [6] та ін. Діяльність громадських об'єднань і творчих спілок Вінниччини розглянуто в окремому розділі дисертаційної роботи Ю. Москвічової [7]. Проте, існує необхідність подальшого дослідження динаміки діяльності громадських організацій України і, зокрема, на Вінниччині, у зв'язку з

посиленням тенденцій до урізноманітнення таких об'єднань та їх впливовості на конкретні ситуації.

Метою дослідження є виявлення специфіки та аналіз функціонування громадських організацій Вінниччини.

В законі України «Про громадські об'єднання» від 22.03.2012 р., вказується, що громадське об'єднання (ГО) – це добровільне об'єднання фізичних та (або) юридичних осіб для здійснення і захисту прав і свобод, задоволення суспільних, економічних, соціальних, культурних, екологічних та інших інтересів без мети отримання прибутку. Громадське об'єднання за організаційно-правовою формою утворюється як громадська організація або громадська спілка [8]. У ґрунтовному дослідженні, присвяченому проблемам соціокультурних передумов демократичної трансформації в Україні, А. Колодій зазначає, що громадянське суспільство – це сфера спілкування, взаємодії, спонтанної самоорганізації і самоврядування вільних індивідів на основі добровільно сформованих асоціацій, яка захищена необхідними законами від прямого втручання і регламентації з боку держави і в якій переважають громадянські цінності [9, с. 76].

Сучасні дослідники найчастіше класифікують громадські об'єднання наступним чином: 1) за суб'єктами діяльності – жіночі, молодіжні, дитячі організації; об'єднання ветеранів; 2) за організаційно-правовою формою – союз, благодійний фонд, конгрес, асоціація; 3) за сферою суспільного життя – культурні, просвітницькі, наукові, технічні, спортивні, екологічні, творчі тощо; 4) за типом і спрямованістю діяльності організації відносно суб'єкта, який її утворив – професійні спілки, творчі спілки, правозахисні організації, благодійні організації, організації національних меншин, суспільно-політичні рухи [1, с. 357].

Культурно-мистецький центр Поділля - місто Вінниця є потужним осередком із власними традиціями. Тут зосереджено керівництво багатьох обласних громадських організацій. За свідченням Головного управління статистики у Вінницькій області, серед майже 3 тис. діючих громадських організацій понад 700 – мають статус центральних органів та близько 3 тис. – місцевих осередків. На обліку в ГО перебуває 682,5 тис. членів [10]. Кількість об'єднань громадян щорічно зростає. Якщо в 1996 р. було зареєстровано 342 ГО, то на сучасному етапі – майже 3 тис. За видами діяльності станом на 2014 р. кожна шоста організація – оздоровча та фізкультурно-спортивна, кожна восьма – професійної спрямованості, кожна дев'ята – об'єднання ветеранів та інвалідів, кожна одинадцята – молодіжна організація [10]. Динаміка зростання кількості громадських об'єднань за спрямуванням досліджувалась у дисертаційній роботі Ю. Москвічової [7, с. 241].

Проте слід зазначити, що на рівень розвитку громадянського суспільства впливає не стільки кількість громадських об'єднань, скільки їх дієвість і можливість здійснювати вплив на ухвалення певних рішень у регіоні. При цьому існування великої кількості громадських організацій різного спрямування не обов'язково означає високий рівень громадської активності. Не дивлячись на те, що

кількість інститутів громадянського суспільства (ІГС) та сфер їх діяльності у Вінницькій області постійно зростає, їх роль у суспільно-політичних процесах регіону є й досі незначною, а громадська активність часто є відірваною від поточних соціальних процесів, що обумовлюється недостатнім рівнем кадрової, інтелектуальної, фінансової спроможності ГО. За даними Головного управління статистики у Вінницькій області про результати своєї діяльності за 2018 рік прозвітувало 1083 керівних органів громадських організацій (із 3 тис. існуючих об'єднань). А активно діючих громадських об'єднань, станом на жовтень 2019 р., можна відзначити лише 200.

З метою вирішення зазначених проблем на Вінниччині було прийнято і реалізовано обласну програму сприяння розвитку громадянського суспільства на 2012–2015 рр., в рамках якої передбачалось проведення низки заходів, спрямованих на залучення ІГС до процесів формування та реалізації державної і регіональної політики, зокрема через прийняття відповідних нормативно-правових актів локального рівня; впровадження постійно діючої інформаційно-просвітницької кампанії; вироблення прозорих механізмів підтримки місцевими органами виконавчої влади суспільно-корисної діяльності ІГС та ін. [11].

Аналізуючи впроваджені громадськими організаціями проекти відмічаємо, що велика увага в регіоні приділяється молодіжному середовищу. Молодіжні ГО ведуть активну просвітницьку діяльність, якісно та змістовно організують дозвілля молоді. За даними Управління статистики у Вінницькій області кількість молодіжних організацій збільшилась з 70 одиниць в 2000 р. до 300 – у 2014 р. (майже в 4 рази). Найбільш активними серед них є ГО «Вінницьке козацьке молодіжне об'єднання «Молода Подільська Січ», обласні ГО «Наше Поділля», «Батьківщина молода», ГО молоді з обмеженими можливостями «Гармонія», Вінницька міська молодіжна організація «Діалог-центр» [10]. Однією з найчисельніших ГО, що об'єднує активну молоддь є Спілка молодіжних організацій Вінниччини (СМОВ), заснована в 1993 р., серед проектів якої – «Студентський парламент Вінниччини», «Нова генерація», «Європа очима молоді», соціальний проект «Твої мрії» та ін.

На сучасному етапі становлення України як демократичної, правової держави важливого значення набувають процеси ефективної взаємодії місцевих органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування з ІГС. Основними проблемами у процесі налагодження партнерства та розвитку взаємодії між органами державної влади і громадськими організаціями є формальний підхід інститутів влади до формування консультативно-дорадчих структур із залученням громадських організацій до проведення консультацій та обговорень стратегічних питань; відсутність цілісної стратегічної державної політики щодо розвитку партнерських відносин з громадськими об'єднаннями; відсутність ефективної комунікації влади з експертним середовищем; недостатня відкритість і прозорість органів державної влади.

В жовтні 2019 р. у Вінниці проходив III Регіональний Форум Громадських Ініціатив, мета якого налагодити партнерські відносини

з організаціями громадянського суспільства, об'єднати думки громадських організацій у реалізації на Вінниччині «Національної стратегії сприяння розвитку громадянського суспільства в Україні в 2020 році». Робота форуму проходила у форматі «Світове кафе: «Проконсультауй владу», що передбачала спільне обговорення шляхів вирішення ключових проблем співпраці влади та громади Вінниччини. За окремими столами були підготовлені 7 локацій для панельних дискусій з таких питань:

- створення на місцевому рівні Фонду розвитку ІГС;
- діяльність консультативно-дорадчих органів при органах влади;
- консультації з громадськістю;
- соціальне підприємництво;
- створення сприятливих умов для міжсекторальної співпраці
- синергія між ІГС міста та області ;
- участь ІГС в соціально-економічній розвитку області.

Таким чином, реалізація взаємного зближення громадських організацій і владних структур, які б виявлялися у поширенні державних повноважень на соціальну сферу та впливі громадських організацій на функціонування політичної системи значно прискорила б становлення в Україні і на Вінниччині, зокрема, європейської моделі громадянського суспільства.

ДЖЕРЕЛА ТА ЛІТЕРАТУРА:

1. Журенок Т.В. Правовий статус та види громадських об'єднань // Форум права. 2012. №4. С. 356–361. URL: http://nbuv.gov.ua/j-pdf/FP_index.htm_2012_4_58.pdf. (дата звернення: 08.12.2019).
2. Калінічева Г.І. Діяльність громадських об'єднань як індикатор розвитку громадянського суспільства в Україні / Г. І. Калінічева // Історико-політичні студії. - 2013. - №1. - С. 95-102. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/ipc_2013_1_15
- 3.Кравчук В.М. Деякі підходи до класифікації громадських організацій в Україні // Вибори та демократія. 2007. №1 (11). С. 48–53.
- 4.Мыскина М.Н. Правовой статус общественных объединений в государствах-членах СНГ // Ежегодник сравнительного правоведения. Москва, 2002. С. 119–136.
- 5.Семьоркіна О. Громадські формування як інститути громадянського суспільства // Юридичний вісник України. 2011. №13 (821). С. 13.
6. Пожидаєв Є. Неурядові організації у суспільно-політичному житті України: межі участі та пріоритети діяльності / Пожидаєв Є. // Стратегічні пріоритети — 2007. — №4 (5). — С. 19—26.
7. Москвічова Ю.О. Соціокультурна динаміка розвитку Вінниччини періоду незалежності України (1991–2014 рр.): дис. ... канд. мистецтвознавства: 26.00.01. Івано-Франківськ, 2015. 277 с.
8. Про громадські об'єднання: Закон України за станом на 22 березня 2012 р./Верховна Рада України. Київ: Офіційний вісник України, 2012. 30, [109] с. (Закони України).
9. Колодій А.Ф. На шляху до громадянського суспільства. Теоретичні засади та соціокультурні передумови демократичної трансформації в Україні. Львів: Червона калина, 2002. 276 с.
10. Офіційний веб-сайт Головного управління статистики у Вінницькій області. URL: <http://www.vn.ukrstat.gov.ua>. (дата звернення: 28.11.2019).
11. Обласна програма сприяння розвитку громадянського суспільства у Вінницькій області на 2012–2015 роки. URL: http://www.vin.gov.ua/web/upravlinnya/web_upr_presa.nsf/web_alldocs/Doc СК9А. (дата звернення: 17.05.2015).